

Justis- og beredskapsdepartementet DEP
postmottak@jd.dep.no og toril.hoyland@jd.dep.no

Oslo, 26.03.20

HØRINGSUTTALELSE FRA JURK OM FORSLAG TIL MIDLERTIDIG FORSKRIFT OM STRAFFEGJENNOMFØRING

Juridisk rådgivning for kvinner (JURK) viser til høringsbrev av 25.03.20 vedrørende forslag til midlertidig forskrift om straffegjennomføring i medhold av lov 24. mars 2020 om forskriftshjemmel for å avhjelpe konsekvenser av utbruddet av Covid-19 mv. (koronaloven). Vi takker for tilliten som høringsinstans.

1. JURKs synspunkter

Departementet viser til at Covid-19-utbruddet kan kreve tiltak som griper inn i de innsattes rettigheter. JURK er positive til at departementet fremhever behovet for hjemmel i lov i en slik situasjon, og at inngrep i de innsattes rettigheter må være forholdsmessige, og ikke mer omfattende enn nødvendige, for å være rettmessige. Departementet viser også til at det *kan* stilles krav til at eventuelle negative effekter må avhjelpes. JURK mener at det *må* stilles krav til dette.

I den forlengelse vil JURK komme med merknader til § 1 i forskriftsforslaget.

Departementet viser til at kriminalomsorgen kan nekte de innsatte besøk under Covid-19-utbruddet, og at kriminalomsorgen «så langt mulig» skal legge til rette for at innsatte kan ha kontakt med familie ved bruk av fjernkommunikasjon. JURK mener at de tre ordene «så langt mulig» bør tas ut av forskriftsbestemmelsen. Det må kunne stilles krav til at kriminalomsorgen skal legge til rette for kommunikasjon med familie.

Covid-19-utbruddet gjør at vi alle må strekke oss litt lenger for å få ting til å fungere, men i fengslene er strikken allerede strukket for langt. Norske myndigheter har over flere år fått internasjonal kritikk for bruken av isolasjon i fengsler, som følge av lav bemanning. FNs torturkomite har uttrykt bekymring på grunn av dette, og bedt norske myndigheter om å sørge for at mangel på personell ikke hindrer sosialt fellesskap.

Nå reduseres den allerede syltynne bemanningen i fengslene, som kan resultere i at isolasjonen blant norske fanger øker. Det vet vi at er skadelig for fangenenes psykiske helse. Fanger er særlig utsatt for alvorlig skade som følge av isolasjon, sammenlignet med befolkningen for øvrig,

ettersom flertallet av fanger har psykiske helseplager fra tidligere. Dette bør vi unngå hvis vi mener alvor når vi sier at straff skal virke individual- og allmennpreventivt.

Nå er det viktigere enn noensinne at fangene sikres muligheter til å kommunisere med hverandre og omverdenen. Bemanningsproblemer kan ikke rettferdiggjøre soningsforhold som innskrenker fangenes menneskerettigheter. Som departementet selv viser til, må grunnleggende menneskerettigheter, slik som forbudet mot tortur eller annen umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff, overholdes også i krisetider.

Til sist vil JURK bemerke at vi er positive til økt bruk av straff med elektronisk kontroll utenfor fengsel, innenfor de begrensninger som følger av den foreslåtte § 2.

For Juridisk rådgivning for kvinner (JURK)

Veronika Wiese
fagrådgiver